

2019

Tematilsyn om stalking – tilhold, opholdsforbud og bortvisning

Anklagemyndigheden har i 2. og 3. kvartal 2019 ført et særligt tilsyn med sager om tilhold, opholdsforbud og bortvisning.

Tilsynet har haft særlig fokus på sagsbehandlingstiden samt på, om allerede iværksatte tiltag i politikredsene har haft den ønskede effekt, eller om der er behov for at iværksætte yderligere tiltag. Tilsynet har endvidere skullet afdække, om antallet af fejlregistreringer i politiets sagsbehandlingssystem (POLSAS) er blevet nedbragt.

På baggrund af relevante data, har de regionale statsadvokater vurderet, om der er politikredse, der er særligt udfordrede i forhold til lange sagsbehandlingstider. I samarbejde med politikredsene har statsadvokaterne undersøgt årsager hertil og iværksat relevante nye tiltag. Statsadvokaterne har endvidere fulgt op på, at registreringsfejl i POLSAS løbende er blevet rettet.

Tilsynets hovedresultater

Sagsbehandlingstid

Administrative sager

Politikredsene har i tilsynsperioden afgjort 555 anmodninger om tilhold, opholdsforbud og bortvisning. I 256 sager blev der meddelt tilhold, opholdsforbud eller bortvisning, og i 299 sager blev der meddelt afslag.

57 % af de administrative sager havde i tilsynsperioden en sagsbehandlingstid på under 60 dage fra anmodning til afgørelse. Samlet set var den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i tilsynsperioden 83 dage i sager, hvor der blev meddelt tilhold, opholdsforbud eller bortvisning, og 97 dage i de sager, hvor der blev meddelt afslag på tilhold mv.

Der er fra 2. kvartal 2019 til 3. kvartal 2019 sket en forbedring af den gennemsnitlige sagsbehandlingstid. Således faldt den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for meddelte tilhold, opholdsforbud eller bortvisning fra 94 dage i 2. kvartal til 72 dage i 3. kvartal. Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for afslag faldt fra 99 dage i 2. kvartal til 95 dage i 3. kvartal. Det bemærkes, at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid skal ses i lyset af, at få sager med lange sagsbehandlingstider kan påvirke det samlede resultat i ikke ubetydelig grad.

Som led i tilsynet har der været fokus på at belyse årsager til en sagsbehandlingstid ud over 60 dage.

Politikredsene har bl.a. peget på følgende årsager:

- Vanskeligheder med at få kontakt til indklagede med henblik på afhøring og partshøring samt udfordringer i forhold til at indsamle dokumentation hos parterne.
- Behov for tekniske efterforskningsskridt med henblik på identificering af indklagede.
- Tilbageløb til politisøjlen.
- Manglende personaleressourcer og ekspeditionsfejl.

Straffesager

Politikredsene har i tilsynsperioden afgjort tiltalespørgsmålet i 2987 sigtelser om overtrædelser af tilhold, opholdsforbud og bortvisning. 689 sigtelser blev afgjort i 2. kvartal 2019 og 2298 sigtelser blev afgjort i 3. kvartal 2019. De afgjorte sigtelser fordeler sig på i alt 245 sagskomplekser.

63 % af de afgjorte sigtelser i tilsynsperioden havde en sagsbehandlingstid på under 60 dage fra sigtelse til afgørelse af tiltalespørgsmålet. Samlet set var den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i tilsynsperioden 90 dage.

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid faldt gennem tilsynsperioden fra 124 dage i 2. kvartal 2019 til 80 dage i 3. kvartal 2019. Andelen af sigtelser, hvor tiltaleespørgsmålet blev afgjort inden for 60 dage, steg fra 42 % i 2. kvartal til 69 % i 3. kvartal.

Politikredsene har som begrundelse for en sagsbehandlingstid ud over 60 dage bl.a. peget på følgende årsager:

- Udfordringer med at få kontakt til sigtede med henblik på afhøring.
- Behov for at indhente mentalundersøgelse af sigtede.
- Udfordringer i samarbejde med udenlandsk politi.
- Manglende personaleressourcer.

Fejlregistrerede sager

Der er sket en markant forbedring i antallet af fejlregistrerede sager fra 13,5 % i 2018 til 1,5 % i juli 2019 og 1 % i oktober 2019.

Strakstilhold og opholdsforbud

Som led i tilsynet har der været fokus på at afdække omfanget af politikredsenes anvendelse af strakstilhold og opholdsforbud.

Strakstilhold

Politikredsene har i tilsynsperioden samlet set meddelt 15 strakstilhold. Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for de 15 strakstilhold var 23 dage. En enkelt sag har haft en sagsbehandlingstid på 194 dage og en anden sag en sagsbehandlingstid på 62 dage. Statsadvokaterne har oplyst, at den lange sagsbehandlingstid i disse to sager skyldes sagsbehandlingsfejl, og at karakteren af henvendelserne i den ene sag ændrede sig undervejs. Sagsbehandlingstiden for de resterende 13 sager ligger mellem 0 og 25 dage.

11 strakstilhold er efterfølgende blevet fulgt op af ordinære tilhold. Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid fra udstedelsen af strakstilhold til udstedelse af ordinært tilhold er 34 dage. Herudover er 2 strakstilhold blevet ophævet, og 2 strakstilhold er blevet påklaget.

Som årsag til, at strakstilhold ikke anvendes i større omfang, har politikredsene bl.a. peget på, at det ofte er mere hensigtsmæssigt at hastebehandle en afgørelse om ordinært tilhold, idet sagsskridtene i mange tilfælde vil være de samme. Herudover har enkelte politikredse peget på, at lovens snævre anvendelsesområde begrænser mulighederne for meddelelse af strakstilhold.

Opholdsforbud

Der er i tilsynsperioden behandlet 24 anmodninger om opholdsforbud. I 19 sager er der meddelt opholdsforbud, 6 af dem i kombination med et tilhold. Der er i 5 sager givet afslag på opholdsforbud.

Samlet set var den gennemsnitlige sagsbehandlingstid fra anmodning til afgørelse om opholdsforbud i tilsynsperioden 82 dage. Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid er faldet fra 85 dage i 2. kvartal til 78 dage i 3. kvartal.

5 politikredse har ikke afgjort anmodninger om opholdsforbud i tilsynsperioden.

En politikreds har oplyst, at der opleves udfordringer i forhold til anvendelsen af opholdsforbud i større byer, idet det kan være vanskeligt at udstede i områder med mange offentlige institutioner, butikker og tætbebyggede boligområder, da den indklagede ofte vil have en berettiget anledning til at færdes i disse områder. For så vidt angår årsagsangivelser til lang sagsbehandlingstid henvises til side 2.

Initiativer og udviklingstiltag

Rigsadvokaten har i løbet af 2019 udviklet et nyt redskab, der i en elektronisk oversigtsrapport (applikation) giver politikredse og statsadvokater adgang til et overblik over sagsbehandlingstiden i sager om tilhold, opholdsforbud og bortvisning. Politikredsene har indført retningslinjer for brug af applikationen, herunder hvordan der følges op i forhold til lange sagsbehandlingstider. Applikationen anvendes som et bagudrettet kontrolredskab i forhold til opfølgning på afgjorte sager. Politikredsene har bl.a. oplyst, at det i afgjorte sager, hvor sagsbehandlingstiden har været ud over 60 dage, vurderes, hvorvidt den konkrete sag giver anledning til at iværksætte særlige initiativer.

Rigsadvokaten arbejder i øjeblikket på at udbygge oversigtsrapporten således, at også beholdningen af verserende administrative sager om tilhold, opholdsforbud og bortvisning vises med henblik på fremadrettet kontrol.

Rigsadvokaten har endvidere sammen med Rigspolitiet udarbejdet generelle anbefalinger til registrering af sagerne i POLSAS.

Politikredsene har herudover bl.a. iværksat følgende initiativer:

- Særlig fokus på korrekt registrering af sager om tilhold, opholdsforbud og bortvisning. På baggrund af et datatræk udsendt af Rigsadvokaten har politikredsene fulgt op på de enkelte fejlregistreringer, og vigtigheden af korrekt registrering er blevet indskærpet.
- Fast forankring af sagerne i politisøjlen og hos anklagemyndigheden samt sagsbehandling hos faste nøglepersoner med henblik på ensretning af afgørelser og kompetenceudvikling.
- Faste, tilbagevendende koordinationsmøder mellem politisøjlen og anklagemyndigheden.
- Styrket visitation og løbende controlling, samt tilpasning af processer, udarbejdelse af actioncards, vejledninger og skabeloner.
- Intern undervisning af relevante personer i politisøjlen om efterforskningsdelen, særligt vedrørende partshøring.

Statsadvokaterne har bl.a. iværksat følgende initiativer:

- Statsadvokaten i København har nedsat en arbejdsgruppe med deltagelse af nøglepersoner fra de østdanske politikredse med henblik på yderligere fokus og udvikling på området.
- Statsadvokaten i Viborg vil løbende udbrede de erfaringer, som arbejdsgruppen under Statsadvokaten i København har gjort sig, til de vestdanske politikredse.
- Statsadvokaterne har i forbindelse med efterårets tilsynsbesøg fulgt tæt op på tilsynet overfor politikredsene, ligesom statsadvokaterne overfor de enkelte politikredse vil følge op på konkrete sager med lang sagsbehandlingstid.

Rigsadvokatens bemærkninger

Rigsadvokaten bemærker, at der er sket et fald i den gennemsnitlige sagsbehandlingstid både for så vidt angår de administrative sager og straffesagerne fra 2. kvartal 2019 til 3. kvartal 2019, og at antallet af fejlregistreringer er nedbragt betydeligt.

Det er Rigsadvokatens opfattelse, at der generelt i alle politikredse er fokus på at forbedre sagsbehandlingstiderne, herunder gennem iværksættelse af en række lokale initiativer som eksempelvis styrket visitation og mere effektive sagsgange. Det er endvidere Rigsadvokatens vurdering, at den nye elektroniske oversigtsrapport er et godt redskab, der giver politikredse og statsadvokater adgang til løbende at følge den generelle udvikling i sagsbehandlingstiden og udlede læringspunkter heraf.

Rigsadvokaten finder samtidig, at sagsbehandlingstiden på landsplan ikke er tilfredsstillende og bør nedbringes yderligere både i forhold til de administrative sager og straffesagerne. Der bør således fortsat arbejdes på at mindske tilbageløb til politisøjlen og ekspeditionsfejl, ligesom sagsbehandlingstiden – henset til sagernes karakter – ikke bør forlænges på grund af manglende personaleressourcer. På den baggrund finder Rigsadvokaten, at der er grundlag for at lade det særlige tilsyn på området fortsætte.

Rigsadvokaten har i den forbindelse noteret, at en række af de iværksatte initiativer og ændrede sagsgange først er iværksat i løbet af tilsynsperioden, og at de flere steder endnu ikke er fuldt ud implementeret. Effekten af de iværksatte tiltag er således ikke fuldt ud slået igennem. Rigsadvokaten har endvidere noteret, at statsadvokaterne forventer, at de forbedrede sagsbehandlingsrutiner på sigt vil medføre generelt kortere sagsbehandlingstider.

Rigsadvokaten vil derfor sammen med de regionale statsadvokater drøfte, hvordan tilsynet i 2020 skal udmøntes, herunder om resultaterne af det gennemførte tilsyn giver anledning til særligt fokus i udvalgte politikredse.